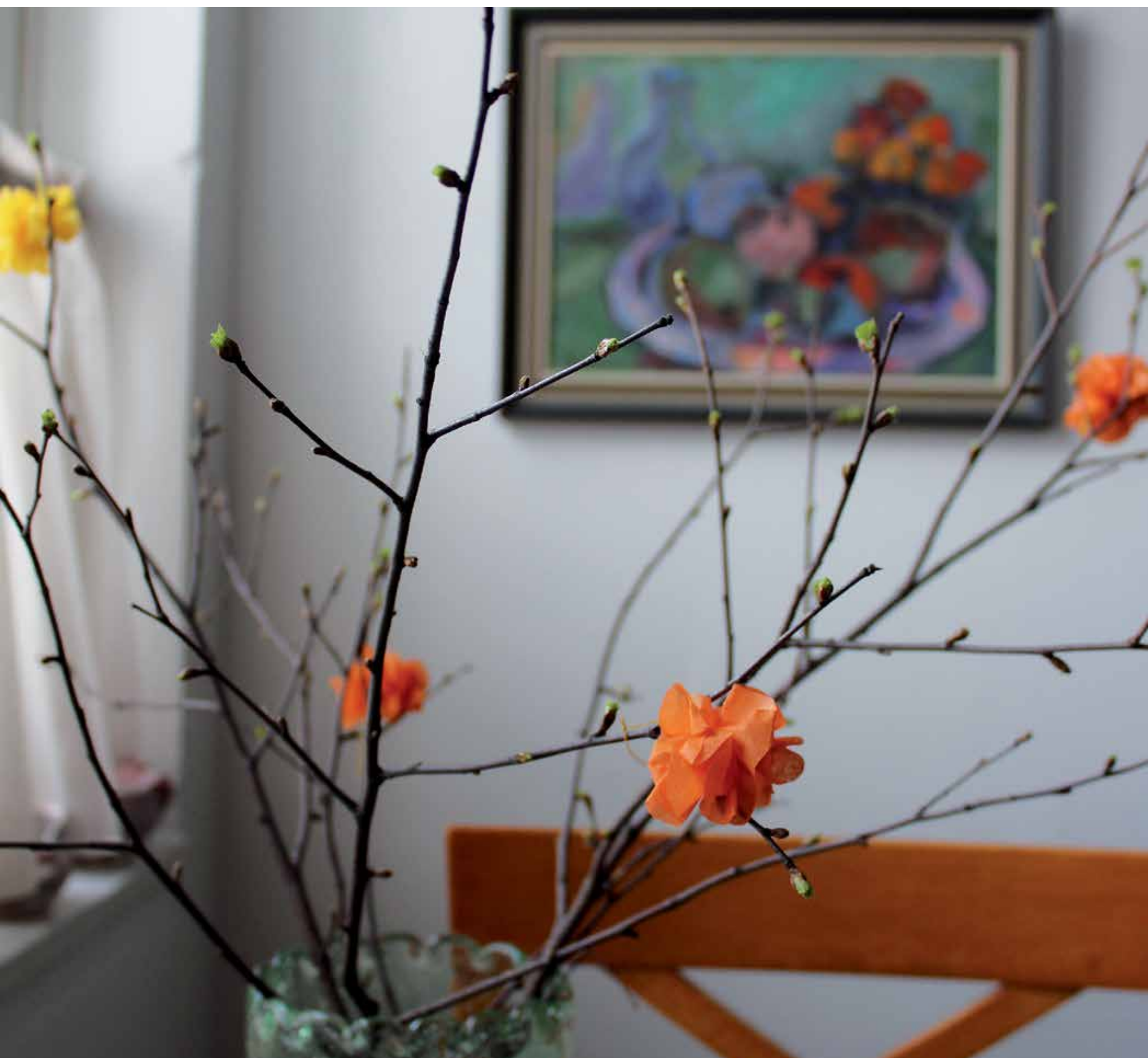

Sallan tiedotuslehti 1 / 2017

www.salla.fi/Kotosallalehti

**Pakolaiset
tulevat**
sivu 4-5

**Uusia
kasvoja**
sivu 8

**Ensihoidon
ajoneuvotilat**
sivu 9

**Salmivaaran
kylän historiasta**
sivu 13

Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2016 oli Sallan kunnan ja ympäröivän yhteisön toiminnoissa hyvin aktiivista aikaa.

Vuodelle ominaista oli valmistautuminen suuriin tuleviin uudistuksiin kunnan, maakunnan ja valtion tehtävissä ja niiden välisissä suhteissa. Muutokset ovat suuria ja aiheuttavat osaltaan varmasti huolia tulevasta erityisesti sosiaali- ja terveystoimen siirtyessä maakunnan järjestettäväksi. Kuntalaisella herää ymmärrettävästi muutosten myrskyissä kysymys, miten palvelut ovat tulevaisuudessa saatavissa. Huoli on aiheellinen ja vaatii viime vuonna, vaatii nyt ja tulevaisuudessa vahvaa edunvalvontaa laadukkaiden lähipalvelujen turvaamisessa sallalaisille.

Toisaalta muutos on aina mahdollisuus – niin nytkin. Uuden kunnan keskeisiksi tehtäviksi nousevat elinvoiman vahvistaminen ja kuntalaisten hyvinvointi. Sosiaali- ja terveystoimen siirtyessä kunnalta maakunnalle, vapautuu meillä merkittävästi resursseja sekä toiminnallisia että taloudellisia näiden tehtävien hoitamiseen. Meidän tulee yhteistyössä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa entistä vahvemmin siirtää painopiste tähän työhön. Tavoitteena tulee olla olemassa olevien työpaikkojen säilyttäminen ja uusien työpaikkojen synnyttäminen sekä olemassa oleviin että uusiin yrityksiin. Sallassa meillä on tähän erinomaiset mahdollisuudet. Matkailu kasvaa ja kansainvälistyy, maa- ja erityisesti metsätalous omaavat merkittäviä kasvupotentiaaleja, perinteinen porotalous sen jatkojalostus ja yhdistäminen osaksi matkailua antavat elinvoiman vahvistamiselle hyvät siemenet. Sijaintimme arktisella alueella Barentsin luonnonvarojen äärellä ja kansainvälinen rajanylityspaikkamme porttina itään ovat meille suuri ja kasvava mahdollisuus.

Tulevaisuuden kehittämisessä meidän pitää muistaa, että elinvoima ja hyvinvointi kumpuavat kunnan toiminnoista kokonaisuutena. Päivähoitomme ja varhaiskasvatuksemme laatu ja saatavuus, koulujemme dynaamisuus ja kansainvälisyys, teknisen toimemme nopeus ja tehokkuus, kulttuuri- ja liikuntatoimemme aitous ja monipuolisuus, nämä ovat esimerkkejä siitä, mitä tarvitaan vahvan elinkeinopolitiikan lisäksi ja oikeammin osana sitä. Meidän pitää pystyä vastaamaan sekä nykyisten että vahvasti tavoittelemiemme uusien kuntalaisten ja yritysten tarpeisiin. Tätä työtä on tehty, viime vuonna suunniteltiin tulevia uusia toimintamalleja ja tänä vuonna niitä otetaan jo käytäntöön uuden valtuuston aloittaessa toimintansa.

Vahva ja vakaa talous on tärkeä tukipilari kuntalaisten laadukkaiden palvelujen tuottamisessa ja turvaamisessa. Uudet työpaikat, yritykset ja kasvavat verotulot ovat paras tae vahvalle taloudelle.

Matkailumme kasvoi vahvasti ja vuoden aikana aloitettiin suuria ja merkittäviä investointeja sekä yritysten että kunnan ja valtion toimesta. Kasvua mahdollistavaa hotellitasoista majoituskapasiteettia rakennetaan Holiday Club Resorts Oy:n toimesta Sallatunturille hotelli Revontulen yhteyteen ja samaan aikaan mittavalla peruskorjauksella nostetaan 56 kelo huoneiston tasoa.

Vuoden 2016 tilinpäätökset sekä kunnan että konsernin osalta ovat ylijäämäiset ja taseen kertyneet ylijäämät ovat vahvistuneet. Vahva investointitaso tärkeisiin peruspalvelu- ja kehitysinvestointeihin näkyy lainamäärässä. Lainojen kokonaismäärällä on merkitystä, mutta vielä enemmän on velanmaksukyvyllä. Huolehtikaamme yhdessä viimemainitusta, siihen meillä on hyvät edellytykset. Kiitokset kaikille yhteistyökumppaneille rakentavasta yhteistyöstä sekä luottamushenkilöille ja erityisesti henkilöstölle hyvin suoritetusta työstä Sallan kunnan ja kuntalaisten hyväksi.

Sallassa 20.3.2017

Erkki Parkkinen
kunnanjohtaja

Näillä selkosilla

Näillä selkosilla olemme eläneet

aikojen alusta tilaa itselle raivanneet,

monen vallan alla vaeltaneet,

sääntöihinkin sopeutuneet.

Leipä on lujassa aina ollut,

apua muualta ei ole juuri tullut.

Katajainen kansa tää vahva ja sitkeä,

on sitä säännöillä pois vaikea kitkeä.

Maat on moneen kertaan jaettu,

sotaa vieraisiin paikkoihin paettu.

Tuhkasta on noustu, kaikki uudelleen luotu

uusi huomen aina on meille suotu.

Luonto on antinsa meille antanut,

usko huomiseen eteenpäin kantanut.

Maria

Piisiläisten "Merkkipetäjän" merkintöjä Rokamoon vievän vanhan kalapolun varrella. Niko Ryttilahti 2015.

Hyvää pääsiäistä!

Sallan tiedotuslehti 1 / 2017

www.salla.fi/Kotosallalehti

Päätoimittaja: Marja Myllykangas
marja.myllykanga(at)salla.fi

Juttuideat ja palautteet: kotosalla(at)salla.fi

Toimittaja: Elina Jokela
Avustajat: Annina Luostarinen, Maria Tennilä,
Tarja Rintala, Suvi Seppälä, Niina Mattila

Kannen kuva: Elina Jokela

Kotosalla-logo: Kauko Kellokumpu

Taitto: Viestinet, Maire Mattila

Paino: Suomalainen Lehtipaino Oy

Lehti ilmestyy 3 – 4 kertaa vuodessa.

Museokuulumisia

Aprillipäivänä vietettiin museon syntymäpäivää. Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo on ehtinyt jo kouluikään ja 1.4.2017 vuosia tuli täyteen seitsemän. Syntymäpäivää juhlittiin seminaarin ja näyttelyn avajaisen merkeissä. Juhlaseminaarissa ”Elämää rajan pinnassa” puhujina olivat **Erkki Hautala** sekä **Niko Ryttilähti**. Seminaarivieraat saivat kuulla niin isojaon vaiheista Kuolajärvellä kuin entisajan elinkeinoistakin Sallassa.

Seminaarin jälkeen juhlapäivä jatkui museolla. Syntymäpäivän kunniaksi vietettiin kahden uuden näyttelyn avajaisia. Rovaniemen sotilaskotisarjet olivat myymässä munkkeja ja kahveja museon pihalla sotilaskotiautostaan käsin.

Rajakievariin avautui uusi Hiihtohistoria-näyttely. Näyttely kertoo tiivistetysti maastohiihdon ja alppihiihdon historiasta Sallassa aina Suomen vanhimmasta suksesta alkaen. Nähtävillä on muun muassa **Arto Jaakkolan** nopeuslaskukset. Hiihtohisto-

riasta on esillä myös ilmainen pop up -näyttely Sallatunturin Liikuntakeskuksessa. Tunturin näyttely kertoo erityisesti alppihiihdon historiasta Sallassa ja se on esillä viikolle 16 asti.

Toisena uutena näyttelynä avautui Sata kuvaa Sallasta -verkkonäyttely. Näyttelyn tarkoituksena on esitellä netissä sata kuvaa Sallan historian ajalta. Valokuvia näyttelyyn on kerätty alkuvuodesta lähtien ja niitä lisätään verkkonäyttelyyn pitkin vuotta. Valokuvissa näkyy niin rakennuksia, tekemisen meininkiä kuin vapaa-ajankin huvituksia. Verkkonäyttely on osa Suomi 100 -juhlavuotta ja se myös juhlistaa Sallan 160-vuotista historiaa.

Näyttelyyn pääsee tutustumaan museon verkkosivujen kautta www.salla.fi/museo

Museon uusi työntekijä **Annina Luostarinen** on tullut Sallaan Oulusta, mutta on alun perin syntynyt Kajaanista. Hän on koulutukseltaan filosofian maisteri pääaineenaan arkeologia. Annina tuli Sallaan tekemään puolen vuoden museotyöntekijän sijaisuutta museo-opas **Elina Jokelan** siirryttyä tekemään toimistosihteerin sekä KotoSallan toimittajan tehtäviä sivustoyhteistyötoimintaan. Annina on kotiutunut Sallaan hyvin ja pitää Sallassa erityisesti talviurheilumahdollisuuksista sekä kauniista luonnosta.

” Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo on ehtinyt jo kouluikään – 1.4. vuosia tuli täyteen seitsemän.

Museo-opas Annina Luostarinen esittelee Rajakievarissa esillä olevaa hiihtohistoria-näyttelyä.

Defibrillaattori eli sydäniskuri Sallan kirjastoon

Sallan sydänyhdistys on hankkinut neuvovan, puoliautomaattisen defibrillaattorin eli sydäniskurin Sallan kirjastoon. Laite on lainattavissa kirjastokortilla esimerkiksi erilaisiin yleisötaphtumiin tai vaikkapa ensiapukurssin käyttöön. Tapahtuman jälkeen laite on palautettava mahdollisimman pian takaisin kirjastoon.

Pyyntö laitteen hankintaan tuli eräältä sallalaiselta tapahtumien järjestäjältä. Sallan sydänyhdistyksellä oli lahjoituksena saatuja varoja, joiden avulla laite oli mahdollista hankkia. Niinpä yhdistys päätti alkaa tuumasta toimeen. Sallan sydänyhdistyksen puheenjohtaja **Ritva Mattila** ja sihteeri **Leena Niemelä** luovuttivat laitteen Sallan kirjastoon helmikuussa.

Defibrillaattori eli sydäniskuri voi pelastaa sydänpysähdystiltaan hengen. Sydänpysähdystiltaan ensimmäinen auttaja on yleensä maallikko. Nykyaikaisten neuvovien puoliautomaattisten sydäniskureiden avulla myös maallikko voi defibrilloida. Puoliautomaattiset sydäniskurit tunnistavat kammiovärinän ja ohjaavat käyttäjänsä defibrilloimaan ääni-, kuva- ja valo-ohjeiden avulla. Analysoituaan autettavan sydämen sähköisen rytmin laite ilmoittaa, mikäli sähköiskua tarvitaan. Laite ei anna

sähköiskua, ellei autettavalla ole kammiovärinää. Laite myös antaa elvyttäjälle reaaliaikaisen palautteen elvytyksen laadusta eli painelun syvyydestä ja painelutahdistista.

Jokainen voi siis oppia käyttämään puoliautomaattista sydäniskuria. Laitteen käytön ohjaus kuuluu nykyään ensiapukurssien ohjelmaan. Myös netistä, esimerkiksi Youtubesta hakusanalla

merplast, löytyy hyviä ohjevideoita defibrillaattorin käyttöön.

Neuvovien sydäniskureiden määrä on maallikkokäytössä jatkuvasti lisääntymässä Suomessa. Neuvovia sydäniskureita

Sallan sydänyhdistyksen sihteeri Leena Niemelä ja puheenjohtaja Ritva Mattila lahjoittivat defibrillaattorin eli sydäniskurin Sallan kirjastoon lainattavaksi. Vastaanottamassa kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja Nina Sipola.

” Laitteen käytön ohjaus kuuluu nykyään ensiapukurssien ohjelmaan.

on myyty ja sijoitettu julkisiin tiloihin Suomessa. Laitteiden määrästä ja sijainnista kertomaan on perustettu vapaaehtoisuuteen perustuva rekisteri. Laitteen haltijat voivat liittää laitteesi rekisteriin. Laitteen rekisteröinnillä he myös muodollisesti sitoutuvat ylläpitämään laitteen toimintakunnossa ilmoittamassaan kohteessa. Laitteen sijainti ja osa tiedosta näkyvät rekisterin verkkosivustolla osoitteessa www.defi.fi Sivustolta löytyy myös tietoa sydänpysähdystiltaan hoidosta ja neuvovista sydäniskureista. Sallasta löytyy kaksi lainattavaa sydäniskuria. Toinen on sijoitettuna Sallan kirjastoon ja toinen Sallatunturin tuville.

Pakolaiset tulevat

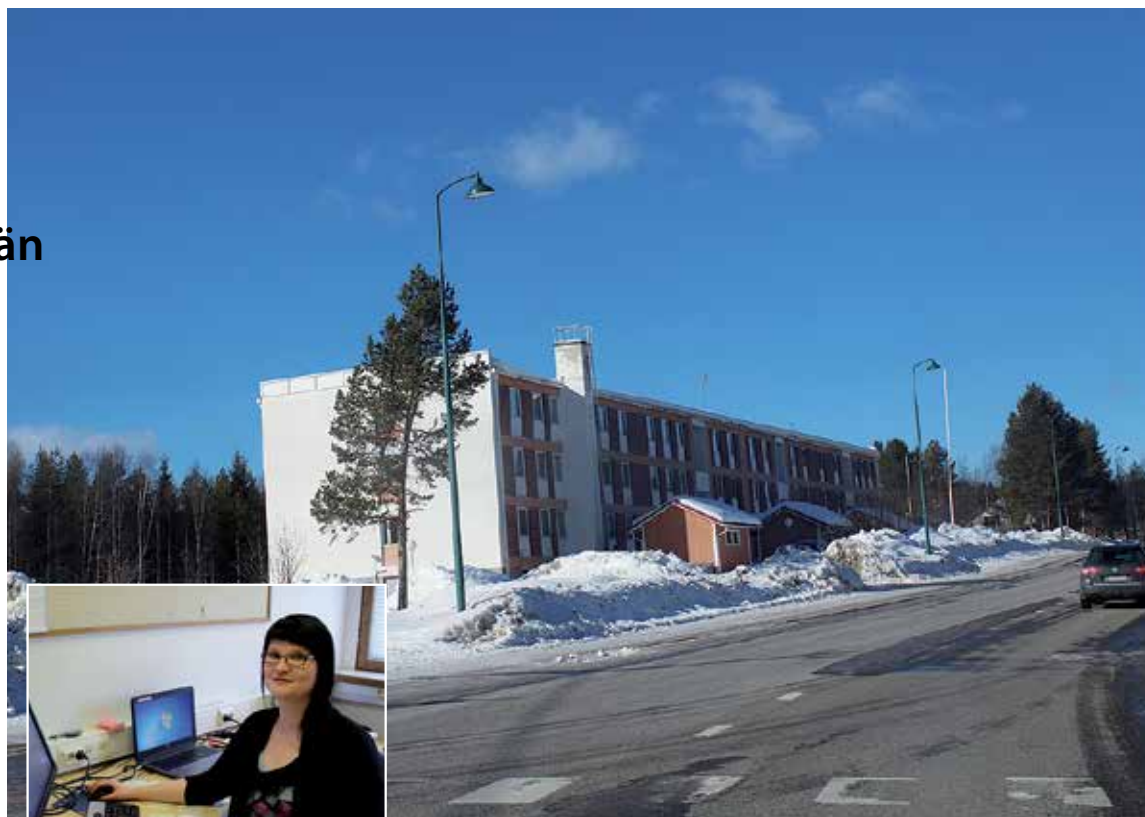
”**Ensimmäiset päivät pakolaisten saapuessa käytetään uuteen asuin-ympäristöön tutustumiseen.**

ELY - keskus esitti keväällä 2016 Lapin kunnille pyynnön ottaa vastaan kiintiöpakolaisia vuoden 2015 pakolaistulvan sekä Syyrian vaikeasta tilanteesta johtuvan suuren tarpeen vuoksi. Useiden Lapin kuntien lisäksi myös Salla tarttui tähän haasteeseen. Sallan kunnanvaltuusto teki 8.11.2016 myönteisen päätöksen ottaa vastaan 20 – 30 perheellistä kiintiöpakolaista vuosien 2016 – 2017 aikana. Päätöksen jälkeen Sallan kunta teki ELY-keskuksen kanssa sopimuksen pakolaisten vastaanottamisesta.

Kiintiöpakolaisten valinta

Sopimusten solmimisen jälkeen kiintiöpakolaisten vastaanotto prosessi etenee siten, että YK:n pakolaisjärjestö UNHCR määrittää, ketkä tarvitsevat eniten apua. He ehdottavat vain pientä osaa näistä pakolaisista kiintiöpakolaisiksi eri maihin. UNHCR lähettää Suomelle ehdotettujen pakolaisten asiakirjat Maahanmuuttovirastoon (Migri). Maahanmuuttovirasto vastaa kiintiöpakolaisten valinnasta. Kiintiöpakolaisten valintaan osallistuvat myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) edustajat sekä suojelupoliisi. Viranomaiset matkustavat maahan, jossa UNHCR:n ehdottamat pakolaiset oleskelevat eli tässä tapauksessa Turkkiin. He haastattelevat pakolaiset. Migri päättää haastattelujen ja asiakirjojen perusteella, ketkä valitaan Suomen pakolaiskiintiöön. Migri myöntää heille pakolaisaseman ja oleskeluluvan Suomeen. Maahanmuuttovirasto sijoittaa pakolaiset kuntiin yhteistyössä ELY-keskusten kanssa. Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö IOM järjestää Maahanmuuttoviraston pyynnöstä kiintiöön valittujen ihmisten matkan Suomeen. Kunnat vastaanottavat pakolaiset, ja elämä Suomessa voi alkaa.

Sallaan muuttaa huhtikuun alkupuolella 4 syyrialaista perhettä, yhteensä 23 henkilöä. Perheen aikuiset ovat iältään 30 – 40 vuotiaita ja lapset 1 – 12 –vuotiaita. Perheet ovat tätä ennen asuneet Turkin pakolaisleireillä parin vuoden ajan. Syyrialaisperheille on osoitettu asunnot Arava II –ta-

Heli Rosi

losta ja heidän kotouttamisensa aloitetaan heti. Alkuvaiheessa perheille tehdään terveystarkastukset. Alkukartoituksen suorittaa TE-toimisto tai kunta ja siinä arvioidaan tulijoiden työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet. Kotoutumiskoulutuksen järjestää TE-toimisto, mutta kunta voi myös järjestää pakolaisille esimerkiksi suomen kielen ja kulttuurin koulutusta.

Kotoutuminen

Kotoutuminen on jatkuva, kaksisuuntainen prosessi, jossa yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoisuudessa ja maahanmuuttajia hankkii yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Se edellyttää sitoutumista sekä maahanmuuttajilta itseltään että vastaanottavalta yhteiskun-

nalta. Virallisten toimenpiteiden lisäksi kotoutumista edistetään arkipäivän tilanteissa ja lähiyhteisöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa, harrastustoiminnassa, työpaikoilla ja naapurustossa.

Sallan kunta on palkannut pakolaisohjaajan auttamaan kiintiöpakolaisten vastaanottamista koskeissa asioissa. Hän on **Heli Rosi** ja koulutukseltaan hän on sosionomi. Heli on alkuvaiheessa tiiviisti mukana syyrialaisen perheiden arjessa neuvomassa ja ohjaamassa kaikissa asioissa. Hänen toimistonsa sijaitsee samassa talossa perheiden kanssa. Tavoitteena on kuitenkin kannustaa perheet itsenäiseen toimintaan, jotta he oppivat mahdollisimman pian hoitamaan asiansa vieraassa maassa itsenäisesti.

Alkuun pääsemistä autetaan kuitenkin kovasti myös vapaa-

ehtoisten voimin. SPR:n Sallan osasto sekä Sallan helluntaiseurakunta ovat jo olleet tiiviisti mukana järjestämässä vaate- ja astiakeräystä ja kalustamassa asuntoja valmiiksi, sillä pakolaisilla ei ole mitään omaisuutta mukanaan. Asuntojen huonekalut on saatu Kemijärven vastaanottokeskuksesta sen lopettaessa toimintansa. Vaatteita, astioita ja leluja saatiin keräyksen kautta mukavasti. Niiden avulla perheet pääsevät alkuun.

Ensimmäiset päivät pakolaisten saapuessa käytetään uuteen asuin-ympäristöön tutustumiseen. Elämänmuutos on tulijoille suuri ja monet asiat aivan uusia, mikä vuoksi aikaa on hyvä varata runsaasti. Ensimmäisten päivien aikana tutustutaan asuntoon ja sen laitteisiin, käydään kaupoilla, harjoitellaan kylällä liikkumista

ja laitetaan paperiasiat kuntoon mm. maistraatissa, paikallispoliisissa, Kelassa ja pankissa.

Vahva alkuvaihe antaa pakolaisille paremmat mahdollisuudet hoitaa jatkossa asioitaan itsenäisesti. Kokemus siitä, että pystyy hoitamaan omia asioitaan vieraassakin maassa voimaannuttaa asiakkaita. Omalla kielellä tapahtuva ohjaus nopeuttaa kotoutumista ja tekee asiakkaasta omatoimisemman ja riippumattomamman palvelujärjestelmästä. On kuitenkin hyvä muistaa, että kotoutuminen on pitkä prosessi, joka vie asiakkaalta usein vuosia. Kiintiöpakolaisten kohdalla valtio tukee tätä prosessia neljä vuotta.

Korvaukset

Valtio avustaa kuntaa kiintiöpakolaisten kotouttamiseen liittyvissä kustannuksissa. Korvaukset jakaantuvat laskennallisiin korvauksiin sekä toteutuneiden kulujen mukaan maksettaviin korvauksiin. Lisäksi kuntiin siirtymistä on viime vuosina tuettu EU-rahoitteisin korvauksin. Valtion maksamien korvausten edellytyksenä on kotoutumislain mukaisesti tehty kunnan kotoutumisohjelma ja ELY-keskuksen kanssa tehty sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

Laskennallinen korvaus on tarkoitettu kunnan kotoutumista tukevaan toimintaan kuten sosiaali- ja terveystalouteen, kulttuuri- ja vapaa-ajantoimintaan sekä osallisuutta edistäviin palveluihin. Kiintiöpakolaisista korvausta maksetaan neljältä vuodelta ja se on määrältään 2300 € vuodessa 7 vuotta täytäneistä ja 6845 € vuodessa alle 7-vuotiaista henkilöistä. Lisäksi korvataan muita toteutuneita kuluja, esimerkiksi tulkkauspalvelut korvataan täysimääräisesti.

KÄSITTEITÄ

Pakolainen: Henkilö, joka pakenee vainoa. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtion antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö UNHCR määrittelee pakolaiseksi.

Turvapaikanhakija: Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa. Turvapaikanhakija saa pakolaisaseman, jos hänelle annetaan turvapaikka.

Kiintiöpakolainen: YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n pakolaiseksi määrittelemä henkilö, jolle on myönnetty oleskelulupa valtion talousarviossa vahvistetussa pakolaiskiintiössä.

Kansainvälistä suojelua

saava: Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun perusteella. Henkilö on voinut saapua Suomeen turvapaikanhakijana tai kiintiöpakolaisena.

Oleskelulupa: Ulkomaalaiselle myönnettävä määräaikainen tai pysyvä lupa toistuvasti saapua maahan ja oleskella maassa. Oleskeluluvan tyyppi riippuu maassa oleskelun tarkoituksesta ja sitä tulee lähtökohtaisesti hakea ulkomailta ennen maahan saapumista.

Alkukartoitus: Tärkeä lähtökohta kotoutumissuunnitelman laadinnalle. Alkukartoituksessa arvioidaan maahanmuuttajan palvelutarvetta kotoutumisen ja työllistymisen näkökulmasta sekä ohjataan maanmuuttaja

palvelutarvetta vastaaviin palveluihin.

Kotoutumissuunnitelma: Yksilöllinen ja henkilökohtainen suunnitelma, jonka maahanmuuttaja laatii yhteistyössä kuntien tai TE-toimiston kanssa. Kotoutumissuunnitelman avulla tuetaan maahanmuuttajan pääsyä yhteiskunnan yhdenvertaiseksi jäseneksi erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa.

Kuntalainen: Kunnan asukas, jolla on oikeus kunnan tarjoamiin palveluihin sekä oikeus osallistua kunnan hallintoon mm. äänestämällä kuntavaaleissa. Yleensä kotikunta määräytyy sen mukaan missä kunnassa ihminen asuu.

SYYRIAN SOTA

Syyriassa käynnissä oleva sota sai alkunsa keväällä 2011. Tapahtumat liittyivät muissakin arabimaissa syntyneeseen kuohuntaan, ns. arabikevääseen, jossa kansa vaati demokratiaa itsevaltaisten hallitusten tilalle. Vuodesta 1970 vuoteen 2000 Syyriaa hallitsi lähes yksinvaltaisesti Baathpuolueen johtaja Hafez al-Assad. Hänen kuoltuaan valtaan nousi hänen poikansa Bashar al-Assad poikkeuslain turvin ja sama vanha autoritaarinen hallintomalli jatkui. Hallituksen kritikoita vangittiin, maan mediaa kontrolloitiin tiukasti ja talouspolitiikka ajoi pienen eliitin etuja.

” Roope ja Pirkko toivovat, että syyrialaiset pakolaiset otetaan Sallassa yhtä lämpimästi vastaan kuin heidätkin on otettu.

Pirkko ja Paavo toivottavat pakolaiset tervetulleeksi – *HYMY RIITTÄÄ!*

Paavo Näsänen ja Pirkko Lehmus-Näsänen istuvat tyytyväisenä omassa olohuoneessaan Sallan Arava II –talossa sijaitsevassa asunnossaan. Pirkko ja Paavo ovat nyt reilun vuoden ikäisiä sallalaisia eivätkä voi lakata kehumasta uutta asuinpaikkaansa. ”Kyllä Sallassa on riittävät palvelut ja erityisesti kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden tarjonta on jopa parempi kuin monessa muussa kunnassa” Paavo eli Roope sanoo. ”Kaikenikäisille löytyy tarjontaa sekä liikuntapalveluissa että muussa vapaa-ajan toiminnassa. On kerhoja ja yhdistyksiä, on urheiluseurojen sekä kansalaisopiston toimintaa mihin kukin voi osallistua mieltymystensä mukaan.” Paljon on

tietysti itsestä kiinni, ettei jää vain istumaan kotiinsa neljän seinän sisään.

Pirkko ja Roope ovatkin itse olleet aktiivisia toimijoita koko ikänsä. Erityisesti SPR:n toiminta on heille tuttua. He ovat olleet SPR:n vapaaehtoistoiminnassa mukana jo kymmeniä vuosia ja kokemusta on kertynyt mm. ystävätoiminnasta, kirpputorien ja kerhojen vetämisestä ja Roopella aikoinaan myös Veripalvelun toiminnasta. Turussa asuessaan heillä oli ystävänä irakilainen vanhempi nainen ”mamma”, jonka kanssa he toimittivat päivittäisiä kauppa- tai apteekkiasioita sekä puuhasivat yhdessä kaikenmoista. Myös muiden pakolaisten kanssa toimimisesta heillä on

kokemusta.

Pariskunta on nyt eläkkeellä, joten aikaa jää lukuisille harrastuksille ja vapaaehtoistoiminnalle. Roope on aikoinaan toiminut kuljetusupseerina armeijan palveluksessa ja sen jälkeen vielä vuosia linja-auton kuljettajana. Myöhemmin hän perusti vielä ”Roopen renkipalvelun”, jonka toimipiste sijaitsi Pirkon käsityöliikkeen kanssa samoissa tiloissa. Varsinainen työ tapahtui tietysti asiakkaiden luona. Pirkko on siis käsistään kätevä, ja häneltä onnistuvat niin ompelukset kuin leipomuksetkin. Siinäkin on yksi tapa toimia yhdessä ihmisten kanssa, vaikka yhteistä kieltä ei olisikaan.

Pirkko ja Roope odottavatkin

jo mielenkiinnolla syyrialaisen kiintiöpakolaisten saapumista Sallaan. ”Minä olen jo valmiiksi miettinyt, miten opastetaan esimerkiksi talomme pyykkituvassa koneiden käyttöä” Pirkko kertoo. ”Ja ilman muuta olemme muutenkin mukana auttamassa heitä päivittäisissä asioissa ja tutustuttamassa ympäristöön. Tärkeintä on se, että perheet eivät jää neljän seinän sisälle, vaan heidät otetaan ja tarvittaessa haetaan mukaan erilaisiin tapahtumiin ja kokoontumisiin.”

Roope ja Pirkko toivovat, että syyrialaiset pakolaiset otetaan Sallassa yhtä lämpimästi vastaan kuin heidätkin on otettu. ”Olemme saaneet täällä Sallassa niin hyvän ja lämpimän vastaanoton,

että tuntuu kuin olisimme asuneet täällä aina, niin hyvin on kotiutettu!” Heidän mukaansa muualta tulevia ei tarvitse kuitenkaan kietoa ylitsepuuvaan huolehtimisen verkkoon, vaan riittää että ensin autetaan heidät alkuun ja opastetaan maan tavoille, jotta he mahdollisimman nopeasti oppivat itse huolehtimaan omista asioistaan. Ja jos tuntuu, että ei osaa ottaa yhteyttä vieraseen ihmiseen kieli- ja kulttuurimuurin takia, niin se ei haittaa, pelkkä hymykin riittää! Jo se kertoo vieraille, että he ovat lämpimästi tervetulleita!

Syyrian köyhä sunnimuslimien enemmistö muodostaa opposition, hallinnon vastustajien, ytimen. Opposition keskeisin ryhmittymä on Syyrian kansallinen neuvosto, joka pyrkii yhteistoimintaan muiden kapinallisryhmien kanssa. Opposition tavoitteena on korvata al-Assadin hallinto demokraattisella hallinnolla. Konflikti on kuitenkin sekava ja hyvin ristiriitainen, sillä al-Assadin joukkoja vastaan taistelevassa oppositiossa on keskenään vastakkaisia ryhmiä. Kapinalliset ovat hajanaisia, ja aluksi maltilliset ryhmät ovat radikalisoituneet sodan aikana.

Laajamittaiseksi sisällissodaksi ja humanitaariseksi katastrofiksi kärjistynyt konflikti on selkeästi 2000-luvun tuhoisin: noin 450 000 ihmisen arvioidaan

menehtyneen, ja yli miljoonan loukkaantuneen. Sodan seurauksena noin 13,5 miljoonaa syyrialaista on humanitaarisen avun tarpeessa. Sodan on arveltu ajaneen 12 miljoonaa syyrialaista, eli yli puolet Syyrian sotaa edeltävästä populaatiosta, pois kodeistaan. Arviolta 4,9 miljoonaa ihmistä on joutunut jättämään kotinsa ja paennut pois Syyriasta ja 6 miljoonaa pakolaista on maan sisäisiä pakolaisia. Tähän mennessä on jo selvää, että todellisia voittajia Syyrian sodassa ei ole. Molempien osapuolien kokemat tappiot ovat valtavat ja koko maa on raunioina.

SYRIA

Ennen katastrofia Syyriassa oli 22 miljoonaa asukasta ja maassa oli suhteellisen hyvä terveyden-

hoito- ja koulutusjärjestelmä. Useimmat ovat käyneet alastetta vastaavan oppimäärän ja keskiasteen koulutukseenkin osallistui 72 % koulutustason kohderyhmästä. Tasapuolinen kohtelu tosin riippui siitä asuiko keskiluokkaisessa kaupunkilaisperheessä (noin 60 % kansasta) vai maaseudun köyhemmissä oloissa.

Arabit, joihin kuuluu sekä muslimeita että kristittyjä, muodostavat 90 % Syyrian väestöstä. Kurdit ovat toiseksi suurin etninen ryhmä, heitä on n. 10 %. Kaikki syyrialaiset puhuvat puhekielistä arabiaa. Lisäksi suurin enemmistö osaa myös lukea ja kirjoittaa modernia standardiarabiaa. Myös Syyrian kurdit ja kristityt puhuvat arabiaa äidinkielenään ja saattavat myös

osata lukea ja kirjoittaa sitä. Monet muihin maihin paenneet syyrialaiset osaavat englannin perusteet, mutta vain pieni osa osaa kieltä sujuvasti. Syyrialaiset tunnetaan arabimaailmassa taitavina rakentajina ja muiden ruumiillisten töiden osaajina sekä palvelu- ja turismisektorin työntekijöinä. Ennen konfliktia Syyriassa oli runsaasti pienyrityksiä sekä asiantuntija ammattien edustajia.

Syyria on historialtaan uskonnollisesti suvaitsevainen ja moniarvoinen. Lisäksi koko yhteiskunta on paljon maallisempi kuin monissa sen musliminaapurimaissa. Syyrialaiset tunnustavat sitä uskoa, johon he ovat syntyneet. Pääasiallinen uskonto on islam. Vaikka uskonto onkin ehdoton osa syyrialaisen

identiteettiä, se ei välttämättä ole sitä määrittävä tekijä. Monet ovat sitä mieltä, että uskonto on yksityinen asia ja se tulisi pitää erillään valtiosta. Syyrialaisen uskonhartaus vaihtelee; uskonnollisen suhtautumisen ja hartauteen sekä uskonnolliseen toimintaan sitoutumisen määrän vaihtelua suvaitaan, usein myös saman perheen sisällä.

LÄHTEET / LISÄTIETOA:

www.kotouttaminen.fi
www.tem.fi/tietopakettikunnille
www.globalis.fi/Konfliktit/Syyria

Google haulla Syyria info löytyy myös paljon tietoa.

Päivähoidosta varhaiskasvatukseen

Sallan kunnan varhaiskasvatuksen johtaja **Jarna Pennanen** on nyt toiminut virassaan noin puolitoista vuotta. Tähän aikaan on jo mahtunut monenmoista muutoksen tuulta, eikä seestyntä vaihetta vielä ole näköpiirissä. Jarna on silti tyytyväinen työhönsä ja kehittää innolla varhaiskasvatusta tämän päivän vaatimuksia vastaavaksi. Suuntaa työhön antavat elokuussa 2015 voimaan tullut varhaiskasvatustilaki sekä opetushallituksen lokakuussa 2016 määräämät varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Perusteiden pohjalta paikallisella tasolla laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma, joka on oltava valmiina ensi elokuuhun mennessä.

Uudessa varhaiskasvatustilalla ei puhuta enää päivähoitosta vaan varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Lain mukaan jokaiselle päiväkodissa tai perhepäivähoidossa varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatukseen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi. Laissa säädetään myös päiväkodin ryhmäkoosta sekä lasten ja vanhempien osallisuudesta ja vaikuttamisesta.

Uusi varhaiskasvatustilaki painottaa varhaiskasvatukseen olevan yhtenäinen osa kasvatusta ja koulutusjärjestelmää, jossa tavoitteena on eheä oppimisen polku. Siinä erityisen tärkeää ovat sujuvat siirtymät varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja kouluun. Myös yhteistyö ja osallisuus vanhempien kanssa korostuvat, sekä monialainen yhteistyö varhaiskasvatusta, opetusta ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön kesken. Sallan varhaiskasvatuksessa on nyt toiminut syksystä lähtien uusi vakan (=varhaiskasvatuksen) monialainen tiimi, jossa käsitellään varhaiskasvatukseen asioita yleisellä tasolla sekä tarvittaessa vanhempien ja huoltajien suostumuksella lapsikohtaisesti.

Mitä tämä kaikki sitten tarkoittaa Sallan kunnan varhaiskasvatuksessa? Sallan kunnassa toimii Tennontien päiväkotitoiminta, jossa on noin 80 lasta sekä Kursun ryhmäperhepäivähoito, jossa on kymmenkunta lasta. Tennontien päiväkotitoiminta sijaitsee tällä hetkellä kirkonkylän vanhan alakoulun tiloissa, koska Tennontien tiloissa on rakennusta remontoidaan. Tällä hetkellä selvitetään, onko päiväkodin mahdollista jatkaa Tennontien tiloissa lapsimäärien kasvassa ryhmässä, vai joudutaanko

Varhaiskasvatuksen johtaja Jarna Pennanen.

mahdollisesti miettimään muita vaihtoehtoja, kuten toiminnan jatkamista toistaiseksi entisellä koululla.

Päiväkodin päivä

Riippumatta siitä missä päiväkodin seinät sijaitsevat, varhaiskasvatuksessa pyyhkivät joka tapauksessa uudet tuulet. Uuteen varhaiskasvatussuunnitelmaan siirtymisen myötä varhaiskasvatuksessa on jo nyt otettu käyttöön uusia toimintakäytäntöjä, kuten esimerkiksi pienryhmätoiminta. Pienryhmässä on yhtä hoitajaa kohti maksimissaan kahdeksan lasta, joten lasten kanssa läsnäolo on luontevaa ja vuorovaikutus läheisempää. Pienryhmässä lapset ja aikuinen ovat aina samat, jolloin lapselle syntyy turvallinen suhde läsnä olevaan aikuiseen. Henkilökunnan kesken käytössä ovat myös säännölliset tiimipalaverit, joiden avulla suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään toimintaa viikoittain.

Päiväkodin ryhmässä panostetaan lasten tarpeet huomioivaan sekä ikä- ja kehitystason mukaisen toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen päivittäin. Alle 3-vuotiaiden ryhmässä on esimerkiksi musiikkimaanantai, tarinapäivä, kädentaitokeskiviikko, touhutorstai ja jumppaperjantai. Joka aamu kaikki ryhmät kokoontuvat aamupiireihin, joissa käydään läpi päiväjärjestys ja päivän touhut kuvien avulla sekä orientoidutaan leikin kautta viettämään kiva päivä yhdessä. Jokaiseen päivään kuuluu myös ohjattu laulu-leikkituokio sekä sadunlukutuokio pienryhmissä. Lapsia kannustetaan päivittäin vapaaseen leikkiin ja kaverisuh-

teiden luomiseen.

Varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa panostetaan paikallisuuteen ja lähiympäristön hyödyntämiseen. Oppimisympäristöjä laajennetaan hiljalleen lähimetsästä kirjastoon, museoon sekä muihin paikallisiin yksiköihin ja opetellaan tuntemaan sallalaista kulttuuria ja elämäntapaa.

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteet kannustavat varhaiskasvatukseen pedagogiikan kehittämiseen. Leikin merkitys varhaiskasvatuksessa on erittäin merkittävää. Tavoitteena on kehittää ja tehostaa leikkipedagogiikkaa, jossa aikuisten tehtävänä on tukea, ohjata ja rikastaa leikkejä sekä olla osa leikkiä ohjaten näin lapsen kokemuksellista oppimista.

Lisäksi käytetään kuvakommunikaatiota, joka tukee mm. lasten puheen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Pikkuhiljaa varhaiskasvatukseen tulee myös käyttöön enemmän ja enemmän tieto- ja viestintäteknologiaa. Tämä tarkoittaa muun muassa tablettien käyttöä tuokioilla lapsen oppimisen ja kehittymisen tueksi.

Yhteisöllinen varhaiskasvatust

Vanhempien ja päiväkodin säännöllistä yhteydenpitoa kehitetään myös. Tavoitteena on järjestää ainakin kaksi vanhempainiltaa vuosittain, syksyllä ja keväällä. Myös varhaiskasvatukseen vanhempiyhteistyön toimintaa on ajateltu kehittää, samoin kuin yleistä tiedonkulkua parantaa nettisivujen ja sähköisen toimintajärjestelmän avulla. Päiväkodin sisäistä yhteisöllisyyttä on kehitetty tehostamalla tiimityöskentelyä sekä viettämällä kerran kuukaudessa koko talon yhteistä laulu-/leikkituokioita.

Kehitteillä oleva ajatus on ns. avoin päiväkotitoiminta. Avoin päiväkotitoiminta kannustaa entistä enemmän yhteisölliseen varhaiskasvatukseen. Avoin päiväkotitoiminta on tarkoitettu vanhempien ja lasten yhteiseksi, ohjatuksi hetkeksi. Siinä kokoonnutaan esim. kerran viikossa pari tunniksi yhteiseen hetkeen, jota ohjaa päiväkodin työntekijä. Avoimen päiväkodin on tarkoitus olla matalan kynnyksen toimintaa, johon on helppo tulla mukaan lapsen kanssa, vaikka hän ei muuten olisikaan suunnitelmallisen varhaiskasvatuksen piirissä. Avoin päiväkotitoiminta on hyvä paikka kohdata muita sallalaisia lapsiperheitä sekä esimerkiksi tutustua maa-

hanmuuttajaperheisiin.

Myös sukupolvien välistä kohtaamista päästään kehittämään, kun entisen alakoulun alakertaan tehtiin väliaikaiset tilat fysioterapialle. Sieltä tuli idea lasten ja veteraanikuntoutuksen yhteiselle laulu-leikki-jumppatuokiolle! Ensimmäinen kohtaaminen on huhtikuun alussa. Tuolloin lapsiryhmä ja veteraanikuntoutujat viettävät yhteisen tuokion, jossa harjoitellaan laululeikkejä, loruja, tuolijumppaa tai monenlaista muuta peliä ja leikkiä. Suunnitelmissa voisi olla myös yhteinen mummo & pappa kerho, jossa paikkakunnan lapset ja isovanhemmat pääsisivät kohtaamaan. Monella perheellä isovanhemmat voivat olla toisella paikkakunnalla tai monella isovanhemmalla lapsenlapset ovat kaukana. Yhteisen toiminnan järjestäminen

Päiväkodin vuodenaikat.

tukisi lasten sekä ikäihmisten yhteisöllisyyttä ja osallisuutta ja molemmilla osapuolilla olisi varmasti paljon annettavaa toisilleen.

Tuntiperustainen laskutus sekä Daisy - toiminnan-ohjausjärjestelmä

Puhumattakaan uusista suunnitelmista ja laeista, päiväkotiin on tulossa myös uusi maksujärjestelmä. Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista tuli voimaan 1.3.2017 ja sen mukana otetaan käyttöön tuntiperustainen laskutus sekä uudet tuloajat ja maksuprosentit. Maksu määräytyy kuitenkin edelleen perheen koon ja tuloajojen, sekä lapsen varhaiskasvatuksessa viettämän ajan perusteella. Tuntiperustaisen laskutuksen määrä perustuu tiettyyn prosentiosuuteen kokoaikaisesta varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta.

Perheen nuorimman lapsen maksu voi kokopäivähoidossa olla enimmillään 290 euroa kuukaudessa. Ikäjärjestyksessä seuraavasta lapsesta voidaan periä maksu, joka on enintään

90 prosenttia nuorimman lapsen maksusta. Maksun määräämisen perusteena ovat tulot säilyvät ennallaan, mutta tuloajojen korotetaan kaksi- ja kolmihenken perheiden osalta. Muutosten vaikutuksesta osalla vanhemmista varhaiskasvatuksen asiakasmaksut pienenevät.

Tennontien päiväkodissa otetaan kesällä käyttöön uusi sähköinen toiminnanohjausjärjestelmä,

Daisy. Sen avulla suunnitellaan, ohjataan ja seurataan varhaiskasvatuksen toimintaa yksittäisestä lapsesta ja työntekijästä aina kuntatasolle asti. Sen avulla hoituvat kaikki toiminnot työvuorosuunnittelusta maksupäätöksiin ja laskutukseen. Käytännössä siis järjestelmän avulla nähdään, milloin ja missä ryhmissä lapsia on eniten, missä tarvitaan henkilöä ja kuinka paljon esimer-

Päiväkodin touhupäivät.

” Uudessa varhaiskasvatuslaissa ei puhuta enää päivähoidosta vaan varhaiskasvatuksesta.

kiksi ruoka-annoksia täytyy tilata millekin päivälle.

Daisy:n nettisovelluksen avulla vanhemmat varaavat lastensa hoitoajat sekä hoitavat osittain yhteydenpidon kodin ja päiväkodin välillä. Sovelluksen avulla hoituu myös varhaiskasvatustahojien ja liitteiden sähköinen asiointi ja asiankäsittely. Päiväkotiin tulee mobiilisovellus, johon vanhemmat kuittaavat lapset tuoduiksi ja haetuiksi erillisen tagin avulla. Järjestelmästä tiedot

siirtyvät suoraan laskutukseen. Laskutusperusteet määräytyvät kuitenkin vanhempien tekemän sopimuksen mukaan ja sähköisen järjestelmän avulla seurataan tuntien kertymistä sopimusten puitteissa.

Paljon on siis uutta tiedossa. Varhaiskasvatus toivoo aktiivista yhteistyötä sekä avointa ja kehittäväää keskustelua niin vanhempien ja huoltajien kuin yhteistyötahojenkin kanssa. Yhdessä hyvä tulee!

SALLAN KUNTA TIEDOTTAA:

Unohda paperilaskut ja ota käyttöön sähköinen e-lasku

E-lasku

Voit vastaanottaa Sallan kunnan laskut sähköisessä muodossa suoraan verkkopankkiisi. Saat maksussa olevan laskun tiedot suoraan verkkopankkiisi, tarkistat ja vahvistat sen ja sillä maksu on hoidettu. Laskuja säilytetään verkkopankkisi laskuarkistossa pankkisi määrittelämän ajan.

Voidaksesi vastaanottaa sähköisiä e-laskuja, tulee sinun ensin tehdä omassa verkkopankkissasi verkkopalvelusopimus e-laskujen vastaanottamisesta, jonka jälkeen voit tilata laskut e-laskuina. Verkkopankissa näet listan laskuttajista, jotka tarjoavat e-laskua. Kun laitat

haku kenttään ”Sallan kunta”, näet ruudulta, mitkä Sallan kunnalta saamasi laskut voit jatkossa saada e-laskuna.

Tunnistautumiseen käytetään edellisen laskun viitenumeroa, joten ota edellinen lasku valmiiksi esille. Viitenumero syötetään ilman välilyöntejä.

Suoramaksu

Suoramaksu on verkkopankkitoman maksajan maksutapa, eli se sopii sinulle joka et käytä verkkopankkia, etkä siten voi käyttää e-laskua. Suoramaksusopimus tehdään pankkikonttorissa. Jos kiinnostuit suoramaksusta, ota yhteyttä omaan pankkikonttoriisi ja kysy lisää.

Seuraavat Sallan kunnan laskut voit tilata e-laskuna tai suoramaksuna

Laskuttajan tieto

Sallan kunta
Sallan kunta
Sallan kunta
Sallan kunta
Sallan kunta
Sallan kunta
Sallan kunta
Sallan kunta
Sallan kunta
Sallan kunta
Sallan Vuokratalot Oy
Sallan Vuokratalot Oy
Sallan Aluelämpö (vain e-lasku)
Sallan Aluelämpö (vain e-lasku)

Ateriapalvelu
Kiinteistötoimen laskut
Lomatoimi
Palveluasuntojen vuokrat
Päivätoiminta- ja vammaistoiminta
Sivistystoimen laskut
Sosiaali- ja terveystoimi
Asuntojen vuokrat
Vuokralaskut
Vesilasku
Vesilaskutus
Lämpölaskutus

Laskutusaihe

Ateriapalvelulaskut
Autopaikka-, sähkö- ja auraslaskut
Lomatoimen laskut
Palveluasuntojen vuokralaskut
Päivätoiminta- ja vammaistoimintalaskut
Varhaiskasvatustulot, aamu- ja iltapäivätoimintalaskut
Kotipalvelu- ja hammashoitolaskut, tk-maksut, hoitomaksut
Sallan kunnan vuokra-asuntojen vuokralaskut
Sallan Vuokratalojen vuokralaskut
Sallan Vuokratalojen vesilaskut
Vesilaskut
Lämpölaskut

Varhaiskasvatus-sopimus	Varhaiskasvatus-tunnit kalenterikuukauden aikana	Keskimääräiset varhaiskasvatus-tunnit viikon aikana	Hoitomaksun osuus kuukausimaksusta
Sopimus 1.	86 tai vähemmän	20	60%
Sopimus 2.	108 tai vähemmän	25	71%
Sopimus 3.	129 tai vähemmän	30	86%
Sopimus 4.	151 tai enemmän	35 tai enemmän	100%

Uusia kasvoja

Sallan kunnan toiminnan yhtenä painopistealueena vuonna 2017 on lapsi- ja perhetyö. Konkreettisenä toimenpiteenä on sosiaalitoimeen perustettu valtuuston päätöksellä lapsiperhetyöntekijän toimi. Sosiaalitoimistossa on myös muita uusia työntekijöitä, jotka esitellään tässä artikkelissa.

Lapsiperhetyöntekijän tavoitteena on auttaa ja opastaa perhettä arjen sujuvuudessa, vanhem-

muudessa, lasten hoidossa ja huolenpidossa. Palvelu on tarkoitettu perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia. Lapsiperhetyöntekijä tukee perhettä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa vahvistamalla perheiden omia voimavaroja ja osaamista. Työ on suunnitelmallista ja tavoitteellista. Tukea saa ottamalla yhteyttä sosiaalitoimeen p. 040 538 2744 tai 040 519 8911.

Kuka olet ja mistä tulet?

- Olen vs. johtava sosiaalityöntekijä – lastenvalvoja **Hanne-Mari Seppälä** ja tulen Rovaniemeltä. Olen kahden pian täysi-ikäisen nuoren miehen äiti, lasten lisäksi perheeseeni kuuluu aviomies sekä mäyräkoira. Olen koulutukseltani sosionomi AMK ja yhteiskuntatieteiden maisteri. Olen Sallan sosiaalitoimistossa tekemässä hieman yli 6 kuukauden viransijaisuutta. Tulen Lapin sairaanhoitopiiristä, jossa olen tehnyt sosiaalityötä 10 vuotta.

Työnkuvasi, mitä työhösi kuuluu?

- Työhöni kuuluu aikuisten, lasten ja nuorten kanssa tehtävä sosiaalityö sekä Itä-Lapin sosiaalipäivystys. On tärkeää tietää, että sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen tehtävänä on tukea ja auttaa yksilöitä ja perheitä selviytymään arjesta ja sen toisinaan mukanaan tuomista haasteista. Sosiaalityön tiimiin kuuluu 3 sosiaalityöntekijää, lastensuojelun perhetyöntekijä, ennaltaehkäisevä lapsiperhetyöntekijä sekä päihdetyöntekijä. Meidän kaikkien tehtävänä on yhdessä asiakkaan kanssa selvittää heidän elämäntilannettaan järjestämällä sellaisia tukitoimia, että asiakas pääsee mahdollisimman hyvin

elämässä eteenpäin. Kuljemme hänen ja perheen rinnalla sen aikaa kuin on tarvetta. Annamme asiakkaille tukea, ohjausta ja neuvontaa, jotka ylläpitävät ja edistävät heidän arjessa selviytymistensä. Toivon, että asiakkaiden kynnys pyytää tukea elämäntilanteeseensa on mahdollisimman matala, sillä mitä varhaisemmassa vaiheessa pääsemme yhdessä asiakkaan kanssa työskentelemään, se on aina erittäin tärkeää. Asiat ja elämäntilanteet tahtovat mennä enemmän solmuun ajan kanssa, jos niiden selvittämiseen tarvitsisi apua eikä sitä tukea tai apua huomaa hakea ajoissa. Meidän ajatuksemme on, että ” Ei ole niin pientä tai suurta asiaa, jota asiakas miettii - me voimme aina miettiä sitä hänen kanssaan ja yhdessä etsiä keinoja eteenpäin pääsemiseen”.

Mitä pidät Sallasta? Oletko kotiutunut hyvin?

Kuka olet ja mistä tulet?

- Olen päihdetyöntekijä **Pirkko-Liisa Jaara**. Olen kotoisin Muhokselta, kotini ja perheeni asuu Pudasjärvellä, josta tänne tulin. Olen koulutukseltani lähihoitaja / päihdetyöntekijä. Parikymmentä vuotta olen tehnyt lastensuojelutyötä. Vuonna 2014 olen työskennellyt tässä samaisessa toimessa määräaikaisessa työsuhteessa.

Työnkuvasi, mitä työhösi kuuluu?

- Työnkuvaani kuuluu ehkäistä ja vähentää päihteiden ongelmakäyttöä ja niihin liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia. Myös peliriippuvuudet ja niiden ehkäisy kuuluvat työhöni.

Mitä pidät Sallasta? Oletko kotiutunut hyvin?

- Sallassa on kaunis luonto ja hyvät mahdollisuudet harrastaa monenlaista. Kotoutuminen on hyvällä alulla, jos ei sitten syrjäydy ;)

Sallan kirkonkylältä löytyy sitä samaa rauhallisuutta ja elämäntahdin verkkausta, jota mummolassa on.

Kuka olet ja mistä tulet?

- Olen sosiaalityöntekijä **Marjo Pätsi** ja tulen Rovaniemeltä. Alunpittäin olen pois Posiolta, mutta ennen Rovaniemeä olen asunut pitkään Oulun seudulla. Olen maaperägeologi, mutta olen ollut myös taksialalla 10 vuotta töissä. Ajauduin mielenkiinnosta sosiaalialalle, enkä ole katunut, kyllä tämä on minunalani.

Työnkuvasi, mitä työhösi kuuluu?

- Olen sosiaalityön opinnoissani loppusuoralla ja tänne Sallan tulin sosiaalityöntekijäksi ainakin vuoden loppuun. Työhöni kuuluu lähes kaikki sosiaalityön alueet ja olen ollut innoissani työstäni.

Mitä pidät Sallasta? Oletko kotiutunut hyvin?

- Olen viihtynyt Sallassa hyvin. Täällä on kauniit maisemat ja tekemistäkin löytyy. On minulla suksetki mukana, ainakin rekvisiittana :D

Kuka olet ja mistä tulet?

- Olen **Kirsi-Marja Vuolukka**, Sallan kunnan uusi lapsiperhetyöntekijä. Olen koulutukseltani sosionomi (AMK). Olen työskennellyt Helsingin kaupungilla yli kaksikymmentä vuotta nuoriso-ohjaajana ja sosiaaliohjaajana lasten ja perheiden sekä maahanmuuttajien kanssa.

Työnkuvasi, mitä työhösi kuuluu?

- Lapsiperhetyöntekijänä autan ja opastan perheitä kaikessa mahdollisessa mikä liittyy lapsiin ja kodinhoitoon. Käyn perheissä kotikäynnillä, joiden ajankohta ja sisältö sovitaan yhdessä perheen kanssa.

- Tämä lapsiperheiden kotipalvelu koskee perheitä, joissa on alle 18-vuoti-

aita lapsia. Toivon, että perheet ottaisivat rohkeasti yhteyttä tilanteissa, joissa tuntee tarvitsevansa apua. Näitä tilanteita voivat olla esimerkiksi vanhempien väsymys/uupumus, perhetilanteen kriisiytyminen, sairaus, lasten käyttäytymiseen liittyvät haasteet, yksinhuoltajuus.

Mitä pidät Sallasta? Oletko kotiutunut hyvin?

-Olen lähtöisin Sallasta, joten olen pailannut juurilleni. Olen viihtynyt hyvin ja nautin Lapin luonnosta ja hiljaisuudesta sekä kunnan talvesta. Parasta täällä on kuitenkin ihmiset, jotka ovat välittömiä ja avoimia.

Ensihoidon ajoneuvotilat

” Rakennukseen tulee palo- ja pelastustoimen sekä ensihoidon autoille tallitilat.

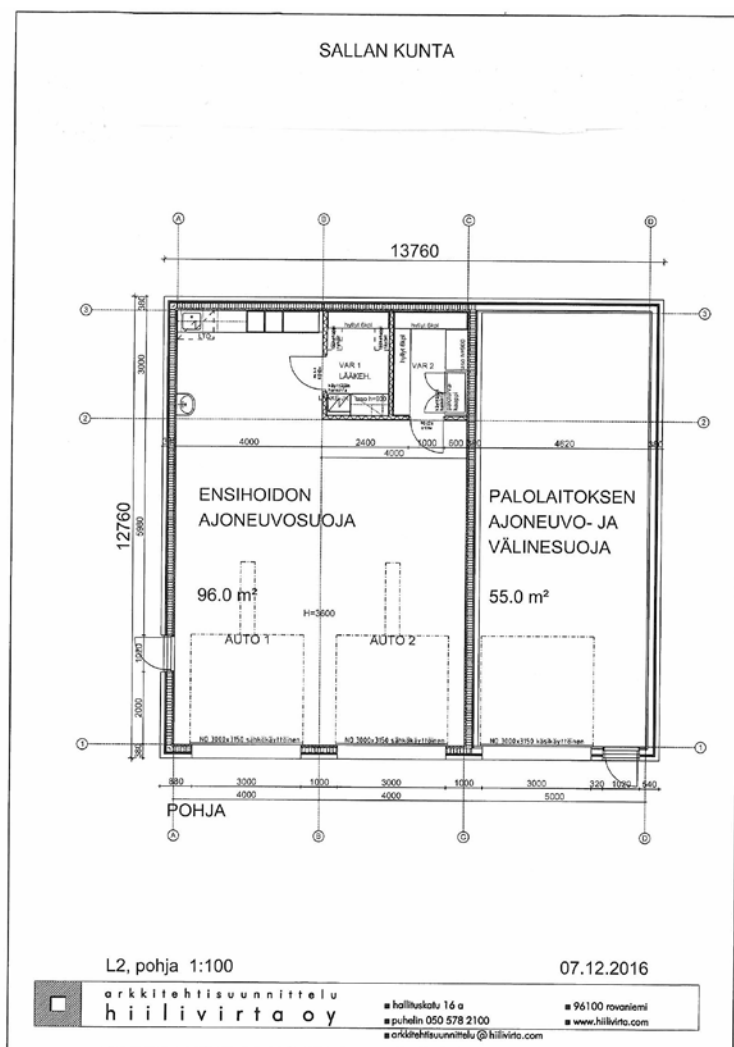
Ensihoito ja sairaankuljetuspalvelut siirtyivät kunnilta Lapin sairaanhoitopiirille vuonna 2014. Sen jälkeen jokaisessa Lapin kunnassa on ollut 1-2 ambulanssia välittömässä valmiudessa. Välitön valmius edellyttää sekä ambulansseille että niiden henkilökunnalle tiloja, joissa ne voivat odottaa tehtävään lähtöä. Lapin sairaanhoitopiiri on kartoittanut Sallan kirkonkylän alueelta tiloja, joissa sekä henkilökunta että autot voivat olla välittömässä valmiudessa. Tarpeeseen sopivia tiloja ei ole kuitenkaan löytynyt.

Myös palo- ja pelastustoimi tarvitsee lisää suojaa ajoneuvoille ja muille välineille. Niinpä Sallan kunta on päättänyt rakentaa nykyisen Sallan paloaseman tontille omistukseensa palo- ja pelastustoimen sekä ensihoidon ajoneuvotilat. Rakennukseen tulee palo- ja pelastustoimen

käyttöön yksi kylmä varasto / autotalli. Ensihoidon tiloihin tulee kahdelle autolle lämpimät tallitilat sekä kaksi erillistä pientä varastoa. Sallan kunta on tehnyt esivuokrasopimuksen Lapin pelastuslaitoksen ja Lapin sairaanhoitopiirin kanssa rakennuksen / tilojen vuokraamisesta em. tahojen käyttöön 10 vuodeksi. Vuokrasopimukset kattavat rakennuksen rahoitus- ja ylläpitokustannukset. Vuokraan sisältyvät tavanomaiset kiinteät kulut (sähkö-, lämpö-, vesi- ja viemärikulut).

Sallan kunta on tehnyt Kuntarahoituksen kanssa 10 vuoden kiinteistöleasing puitesopimuksen. Kiinteistöleasing antaa mahdollisuuden rahoittaa kiinteistöhanke perinteisestä rahoitusratkaisusta poiketen. Sallan kunta kilpailuttaa rakennusurakan maaliskuun

aikana ja valitsee vuokratöiden rakentamisesta vastaavan urakoitsijan. Kunta vuokraa kohteen leasingsopimuksella sen valmistuttua. Kuntarahoitus toimii kohteen rahoittajana ja omistajana. Rahoittaja huolehtii myös rakentamisen aikaisesta rahoituksesta. Sopimuskauden jälkeen kunnalla on mahdollisuus joko lunastaa kohde, jatkaa sopimuskautta tai osoittaa sille ostaja. Rakennuskustannukset ovat arviolta 228 000 euroa (alv 0 %). Rakennustöihin toivotaan päästävän alkukesästä 2017 ja valmista pitäisi tulla syksyyn mennessä.

” Tieosuus rakennetaan pääosin kesällä 2017 ja väylää päästään käyttämään heti syksyllä.

Salla – Sallatunturi kevyen liikenteen väylä

Sallan ja Sallatunturin välisen kevyen liikenteen väylän rakentaminen on aloitettu maaliskuussa. Aluksi Sallan Metsänhoitoyhdistys hoiti puuston poistamisen rakennettavan kevyen liikenteen väylän kohdalta, jonka jälkeen varsinainen työmaa aloitettiin.

Hankkeessa rakennetaan 6,3 km:n pituinen kevyen liikenteen väylä maantien 950 varteen Sallan kuntakeskuksen ja Sallatunturin välille. Väylä rakennetaan kuntakeskuksesta katsoen vasemmalle puolelle. Uusi väylä lähtee kirkonkylästä nykyisen kevyen liikenteen väylän päästä ja päättyy Keselmäjärventien risteykseen. Sen jälkeen kevyt liikenne ohjataan Keselmäjärven rantaan rakennettavaa kevyen liikenteen väylää pitkin ulkoilureitille ja edelleen Sallaisen Caravanin kohdalta Sallatunturin tien vartta aina Revontulen tielle asti. Kirkonkylän puoleiseen päähän rakennetaan suojatiesaareke maantielle 950. Hankkeen yhteydessä rakennetaan maantielle 950 valaistus Sallan taajamasta Tunturikummuntien liittymään (6,9 km). Ruuhijoen ylittävän sillan rinnalle rakennetaan erillinen

kevyen liikenteen ylikulkusilta.

Tieosuus rakennetaan pääosin kesällä 2017 ja väylää päästään käyttämään heti syksyllä. Väylä jää talvikauden ajaksi murskepinalle. Viimeistelytyöt, asfaltointi sekä Ruuhijoen ylittävä silta tehdään kesällä 2018. Hanke on kokonaan valmis syyskuussa 2018.

Hankkeen pääurakoitsijaksi on valittu Veljekset Karjalainen Savukoskelta. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 1,9 miljoonaa euroa (alv 0 %). Niistä puolet rahoitetaan Euroopan aluekehitysrahaston eli EAKR:n tuella. Liikennevirasto rahoittaa noin 30 % hankkeen kustannuksista ja loput 20 % Sallan kunta.

Hankkeen tuloksena parannetaan liikenneturvallisuutta sekä kevyen liikenteen sujuvuutta Sallan ja Sallatunturin välillä. Hanke parantaa alueen asukkaiden ja matkailijoiden viihtyvyyttä ja edistää kesämatkailun sekä kestävä kehityksen mukaisen matkailun kehittämistä. Profiloituminen ekologiseksi matkailukeskukseksi lisää matkailijamääriä ja parantaa pk-yritysten toimintaedellytyksiä.

Salmivaaran kylähanke

Salmivaaran kyläseuran osahankkeeseen ”Sukupolvien kuilun yli kylähistorian kautta” on saatu rahoitus Pohjoisimman Lapin Leaderin Rohkelikot-teemahankkeesta. Salmivaaran hankkeessa on tavoitteena tallentaa ja tuoda uusien sukupolvien tietoon perinnetietoa Salmivaaran kylästä. Pe-rinteen keruuta tekee nuori, historiasta

kiinnostunut Niko Ryttilähti. Nikon sukujuuret ovat Salmi-vaaran kylässä, ja hän on mm. löytänyt Salmivaarasta historiallisesti arvokkaita esineitä vuosisatojen takaa. Oheisen jutun Niko on kirjoittanut tämän hankkeen puitteissa.

Parhaillaan Leader Pohjoisin Lappi hakee rahoitettavaksi Meidän Maisema -teemahank-

keeseen toimenpiteitä, jotka liittyvät viihtyvyyttä ja elinvoimaa lisääviin ympäristöhoitosuunnitelmiin, -toimenpiteisiin sekä investointeihin. Toimenpide voi olla ympäristöhoitoon liittyvän koneen tai laitteen hankinta, joka on tarkoitettu kaikkien avoimeen käyttöön tai maisemaa parantavien ra-kenteiden tai reittien rakentamiseen. Kehittämistöi-

menpide voi vastaavasti liittyä mm. maiseman- tai vesistöhoitoon toimenpidesuunnitelman laadintaan tai kylän maisemallisten solmukohtien hoitoon liittyviin palkkauksiin.

Rahoitettavat toimenpiteet valitaan kriteerien perusteella. Valintakriteereissä painotetaan mm. yhteisöllisyyttä, uuden tyyppisten maisemanhoitoratkaisujen

löytymistä, eri toimijoiden välistä yhteistyötä, pitkäjänteistä suunnitelmallisuutta sekä nuorten työllistämistä.

Toimenpiteiden haku on auki 12.5.2017 saakka. Kysy lisää hankeneuvoja Annika Kostamolta p. 040 134 9940.

LEADER

Pohjoisin Lappi

Sananen Salmivaaran kylän historiasta

Salmivaaran kylä sijaitsee 10 kilometrin päässä Sallan nykyisestä kirkonkylästä länteen, Ukero-vaaran ja Kukkuran kainalossa, Salmijärvi nimisen järven rannalla. Kylän asutus keskittyy pääosin Salmijärven ympärille, Kotivaaran ja Pohtilavaaran laitamille, sekä Toisenjärven ja Salmijärven väliselle kannakselle.

Talvisodan kynnyksellä, vuonna 1939, Salmi-vaaran kylässä asui 345 asukasta, vuonna 2012 Paikanselkä ja Lakijänkä mukaan lukien 149 asukasta.

Kirjoittajan saatesanat

Muinaisia muistavat Salmivaaran kylän maisemat, muistelevat niitä myös Salmivaaran kylän asukkaat, joiden kertomien tarinoiden ja muistitietojen pohjalta tämä lehtijuttu on kirjoitettu. Kiitos näiden tarinoiden pelastamisesta kuuluukin ensikä-dessä kyläläisille, joiden avuliaisuus, kiinnostus ja positiivinen suhtautuminen kotiseututyöhön on mahdollistanut perinteenkeruun Salmivaarassa.

Tässä siis pieni palanen Salmivaaran vanhinta historiaa muutamien tarinoiden muodossa, ystävällisin terveisin, kyläläisiä ja hankeprojektia kiittäen,

NIKO RYTILÄHTI.

Lähteet: Kyläläisten haastattelut 2013 – 2017, Kylä vaarojen kainalossa, Salmivaaran kyläkirja (Oiva Pirttilä, 2005), Katsaus entisiin ja nykyisiin oloihin Kuolajärvellä, Kirjallinen Kuukauslehti (Jh. Thauvón, 1869), Muinaisjäännoiksi ja Tarinoita Kemmin kihlakunnan itäisissä osissa (Hj. Appelgren, 1881).

Muistoja vuosituhansien takaa

Kukkura katselee kylämaisemaa järven pohjoispuolelta, katselevat myös Ukero, Talvinkovaara ja Souruvaara, tähyilevät kauempana selkosien tunturitkin, ovat aina tähyilleet, miten kylä elää ja voi. Aikojen alusta ovat nuo vaarat ja tunturit näitä maisemia katselleet, ovatpa katselleet silloinkin, kun ihminen tänne ensi kertaa saapui,

Etualalla rantahete, kyläläisten iänikuinen vedenha-kupaikka Salmijärven rannalla. Taustalla Hannulan tila Kotivaaran laidassa. Kuva otettu keväällä 2016.

vaelsi välillä poisikin ja asettui myöhemmin uudelleen vaaran laitaan asumaan. Muinaisista ajoista saakka ihminen on täällä majoillut, siitä kertovat kylästä löytyneet kivikauden aikaiset kiviesineet, Rautiokankaalta löytynyt kivikirves ja Pirttilän pellostalo löytyneet kivityökalu. Muitakin muinais-ajan esineitä kyläläiset sanovat löytäneensä, mutta ne ovat joutuneet sittemmin hukkaan.

Keitten muinaisten ihmisten tekemä oli senkin muinaisveneiden kokka, jonka salmivaaralaiset ojankaivajat kaivoivat esiin Ruokoaavan turpeesta 1960-luvulla. ”Tämä on ihmiskätten tekemä”, ihmetteli yksi miehistä katsellen suon pohjasta löytämänsä muinaisajan kapinetta. ”On ja ainakin toisen Nooan aikuinen”, mittoi toinen ja käänteli veneen kokkapuuta mietteliään näköisenä. Kokkapuu jätettiin lahoamaan ojan laidalle muiden karahkojen kanssa.

Salmivaaran lappalaiset

Myös Salmivaaran kylä on lappalaisten, eli saamelaisten pohjustama. Vanhojen lappalaisten verenperintöä kantava kyläläinen heidän aikaansa vielä muutamien polvesta polveen kulkeutuneiden

tarinoiden kautta muistelee, muistelee lappalaisiaikaa myös Salmivaaran kylä ja sitä ympäröivä erämaa kaikkine vanhoine paikannimieineen. Tässä saavat sijaa perimätietona kulkeutuneet tarinat:

Niinpä kerrotaan lappalaisten pitäneen muinoin asuinkenttää Salmijärven rannalla, Piisilän rantahetteen luona, Kotivaaran, eli muinaisen Palovaaran(1 kyljessä. Piisi-Heikki, Ranta-Piisilän isäntä, löysi siitä 1950-luvulla naurismaata tehdessään tuli-sijan ja hiiltyneitä metson luita. Isäntä oli pyöritelty luita käsissään ja tuumaillut: ”Tähän se on ukko tullu. Nämä on metton pankkaluita. Tämä on ollu ukkometto, ku on näin isot luut.”

Rantahete on kuulemma ollut muinoin ”kauppamiesten paikka”,(2 lapinmiesten vanha ”liit-topaikka”, jonne salmivaaralaiset kokoontuivat talvisin tekemään kauppaa, sekä maksamaan veroa. Niin erikoiselta kuin se kuulostaakin, sallalaiset maksoivat tuohon aikaan veroa kahteen eri valtakuntaan, nimittäin Ruotsille ja Venäjälle. Näin tapahtui aina vuoteen 1789, jolloin salla-laiset vapautuivat tästä kaksinkertaisesta verosta ja maksoivat veroa sen jälkeen enää Ruotsille.

Sallalaisten yhä käyttämä sanonta, ”Täällä on Ruotsi ruualla

ja Venäjä vellillä”, lienee peräisin niilta ajoilta.

Vanhojen lappien asuinsijojat olivat Salmivaarassa myös Hannulan paikka Kotivaaran laidalla, sekä Kotivaaran laki, jossa lappa-laisten asumuksen sija, iänikuinen savupirtin pohja, erottui Tupapellon laidalla vielä 1930-luvulla. Siinä lienevät, mikäli perimätietoon uskomisen, asuneet talonpoikaistuneet lappalaiset vielä muutama vuosisata sitten.

Etualalla rantahete, kyläläisten iänikuinen vedenhakupaikka Salmijärven rannalla. Taustalla Hannulan tila Kotivaaran laidassa. Kuva otettu keväällä 2016.

Hannulassa eli perimätiedon mukaan Vuolu niminen lapinukko, ilmeisesti vielä niinä aikoina, kun suomalaisia oli asettunut hänen naapureikseen Salmivaaraan. Savupirtissä kähösteli jo Vuolukin, lieneekö viljelty sitten peltopahasta, kauppatomilla Vuolun tiedetään ummenoijuk-sella (ajoporo, jolla voi kulkea umpisessa) kuitenkin kulkeneen ja olleen muutenkin melkoisen kuuluisa, muistelusten mukaan huntalokin mies, ainakin silloin, kun hän kerran oli kauppatomillaan maistellut lannanmiesten väkeviä ja karauttanut kotiin tullessaan porolla pirttiin. Ahkiassa istuen ja naureskellen oli Vuolu

hilpeästi kerskaillut: ”Vuolu tuli yli luu’en!” — Luu’en kerrotaan tarkoittavan oven kynnystä.

Vuolun tiedetään myöhemmin ”ruvenneen taloksi” Märkäjärven (nyk. Sallan kirkon-kylän) Kantolaan. Kotivaaran päällä on lisäksi Vuolunkankaanpelto (Vuolunkangas) niminen pelto tämän aikoinaan eläneen lapinäjän muistona.

Lantalaisia uudisasukkaita

Ensimmäiset lantalaiset uudisasukkaat saapuivat Salmivaaraan 1700-luvulla. He tulivat tänne Käsmää ja Salmijokea pitkin Kursusta, jonne oli ehtinyt asettua asumaan Paavali Halosen,(3 suuren kemijärveläisen mahtimiehen ja maanviljelijän sukukuntaa jo 1700-luvun alkuvuosina. Uudisasukkaat, jotka nyt olivat asettuneet myös Salmivaaraan, elivät tiivistä yhteiseloa kylän alkuperäisten asukkaiden, lappalaisten kanssa. Lantalainen löysi siinä tiensä vävyksi lapintupaan ja lappalaistyttö miniäksi lantalaiseen pirttiin.

Ensimmäisiä Salmivaaraan asettuneita lantalaisia uudisasukkaita oli muuan ”Pahka-otta” niminen mies, Jaakko Mikonpoika Vuonnala (1759 – 1827), joka saapui tänne veneellä Kursun Vuonnaniemestä. Ukko oli loukannut jossakin otsansa ja siihen oli kasvanut kuhmu, joka ei parantunut.

Oli Kursusta muitakin tulijoita. ”Ruotsin vallan aikaan” sieltä saapui muuan Kärpän ukko, maanviljelijä ja seppä poikinensa Hannulaan maata viljelemään ja karjaa kasvattamaan. Kärpän riihi jäi heidän jälkeensä Hannulan pellon laitaan lahoamaan, kunnes se poltettiin talvisodassa 1939.

Salmivaaralaiset kävivät kauppaa ahkeraan venäläisten ja torniolaisten kanssa. Turkikset, kapahauet ja muu metsänanti vaihdettiin tarvittaviin suoloihin ja jauhoihin, sekä kauppiaiden pienempään rihkamaan. Suolan ja jauhun haussa kyläläisten kerrotaan kulkeneen Torniossa. Kauppaa käytiin ennen myös vienalaisten laukkukauppiaiden, laukkuryssien kanssa.

Peltoviljelyksiä Salmivaarassa

Ensimmäiset Salmivaaralle raivatut viljelykset olivat hyvin vähäpätöisiä, rautakärkinen puulapioin ja kuokin möyrittyjä pie-niä tilkkuja ja tarhoja, mikä koitti puskea jumalanviljaa, enimmäkseen ohraa, ruis ei niinkään menestynyt, mikä kasvatti taas naurista, joka oli vanhojen maaukkojen suosiossa. Vaaran kupeeseen ja sen laelle raivattiin pienoinen aitaus toisensa perään. Löytyi sieltä karikkoista karitahaa, vaaranpäällistä Lakipeltoa, Tupapeltoa, Ojantakusta, Lassiukonpeltoa, sekä Junttiäijänpeltoa, jonka muuan Junttiäijä niminen kulkumies oli raivannut muinoin pelloksi Hannulan isännälle. Kotivaaran laelle raivattu Laakerintilku oli Ruotsin vallan aikaisen ruutusotilaan, Lauri Lagerin(4 ohra-pelto. Samalla suunnalla sijaitseva Ojantakus, eli Ojantakanen oli muinoin ollut vetelää lakijänkää, hallanarka paikka vaaran takalistoilla. Tarinan mukaan sen kuivasivat Tornioista saapuneet ojankaivajat.

Katovuodet Salmivaarassa

Saattoi käydä kuitenkin niin, että alavilta mailta noussut halla pani pelot, palellutti elon, ja raatajat jäivät ilman kunnollista satoa. Monesti pellosta saatiin vain puolikypsä siemen, joskus ei sitäkään. Petäjäinen, eli pettu oli silloin nälkiintyneen mök-kiläisen leipäaines, pihkainen hätäravinto, samoin olkileipä. Pahimpina katovuosina, jolloin halla vei kaiken, jouduttiin turvautumaan myös horsmaan, suolaheinään ja koivun kuoreen.

1800-luvun alussa sallalaisia koetteli eri-tyisen paha katoaika, seitsemän nöyrää vuotta peräkanaa, jolloin pellosta ei saatu mitään, metsänriista oli kadonnut ja kalaa ei saatu ensinkään. Niitä aikoja oli muistellut Salmivaarassa Muorin Saara (1845 – 1936), katekeetan, Herman Hannulan leski, kylän armoitettu muistelijä ja tarinankertoja.

Myös Muorin Saara oli puhunut ”seitsemästä katovuodesta.” Sitä aikaa ei muori ollut itse nähnyt — vanhemmat sukupolvet olivat sitä hänelle muistelleet: Halla oli pannut pelot silloin täälläkin ja nälkä näversi rintaa joka pirttipahasessa. Nälkäkuoleman uhka oli todellinen, mutta sitä kyläläiset eivät jääneet odottelemaan. Tiedettiin, että vaarojen päälle tehdyt ”lakipelot” eivät olleet niin hallanarkoja kuin alavien maiden pelot. Kylän laidalla kohoavan vähäkivisen ja multavan Ukerovaaran katsottiin olevan sopiva paikka hätäviljel-yksen, hallapellon tekoon. Kuokkien ja puulapioiden kanssa nousivat kyläläiset vaaran päälle pellon tekoon, iskiivät teränsä vaaran sammaleisiin ja lähtivät möyrimään maata pellon pohjaksi. Alkulannoitus tapahtui

mahdollisesti kaskeamalla, mutta muutakin lisälannoitetta tarvittiin. Vetelän lehmänpaskan kantamisesta kylästä vaaran päälle ei olisi tullut mitään, sillä se ei pysynyt kasassa. Karsinan lattialla tiiviiksi talsiintunut lampaan- ja vasikanlanta oli sen sijaan kuivempaa. Sitä saattoi kääriä rullalle ja kantaa selässä takkavitsalla kylästä vaaran päälle. Kovin ponnisteluin saivat kyläläiset pellon puskemaan jumalanviljaa. Siemenvilja oli saatu pelastettua seuraavalle, suotuisammalle kesälle.

N. RYTI LAHTI.

Huomautukset (viitteet)

1) Ikivanhaa perua on myös Kotivaaran vanha nimi, Palovaara. Muinoin, ensiasukkaiden aikaan, kerrotaan vaaran palaneen, polttivatko ensiasukkaat sitten maanviljelyksiä ja laidunmaita varten, kukaan ei enää osaa kertoa. Jokin suuri metsäpalo näyttää vaaralla todella raivonneen, sillä Kotivaaran maannoksesta, parikymmentä senttimetriä maanpinnan alapuolelta, löytyy silmin erottuva palaneen maan rantu ja sormenpään kokoisia hiilen kappaleita.

2) Piisilän rantahetken luota ja sen ympäristöstä on löytynyt vuosien mittaan useita vanhoja rahoja, etupäässä Ruotsin ja Venäjän vallan aikaisia kuparikolikoita. Vuonna 2011 metallinetsijä Ari-Antti Aska löysi hetteen lähetyiltä, Ranta-Piisilän pellostalolta lopulle ajoittuvan pronssisen linturiipuksen. Kirjoittaja löysi puolestaan Hannulan yläpuolelta kukkakuvioin ornamentoitun pronssiesineen katkelman ja vuonna 1724 lyödyn ruotsalaisen rahan. Hannulan pihasta on löytynyt aiemmin myös Katariina suuren aikainen, suurikokoinen 5 kopeekan raha lyöntivuodelta 1785. Pirttilän talon pellostalolta on löytynyt myös useampia rahoja, vanhimman, erään ruotsalainen Ören ollessa vuodelta 1740. Lisäksi Kotivaaran pääl-tä on tehty huomattavia löytöjä, mm. vanhan kärrytien varrelta, josta löydettiin vuonna 2016 kaksi mainittavaa rahalöytöä, venäläiset kopeekat vuosilta 1778 ja 1840, sekä yli 30 senttimetrin syvyydestä ikivanha sepän alasin, sekä toisesta paikkaa vanha veitsenterä ja kaksi eriskummallista, uurtein koristeltua kupariputkiloa, jotka lähdin näyttämään Museovirastolle tänä talvena.

3) Paavali Ollinpoika Halonen (k. n. 1645), Kemijärven ensimmäinen uudisasukas ja kuuluisa sotasankari. Pirttilän suku Salmivaarassa kertoo kantaisällään Paavalilla olleen niin suuret housut, että niistä oli perinnönjaoissa saatu tehtyä housut kahdelle miehelle.

4) Lars Lager, ”Laakeri”, ruutusotilas Salmivaa-rassa Ruotsin vallan aikoina, jonka vartiopaikan kerrotaan olleen Laakerinrinteellä Kukku-ran laidassa. Lager meni sittemmin avioon ja sai jälkikasvua, jota lähtöä Pohon-Pietan eli Pieta Helenan (1843 – 1930) kerrotaan olevan. Pieta avioitui sittemmin poromies Heikki Pohtilan (1842 – 1913) kanssa ja eli porotalou-nessa vielä pitkälle jälkeen miehensä kuoleman. Suureen maineeseen kiirineen Pietan kerrotaan kulkeneen yksin poroillaan kauppatkoilla Rovaniemellä saakka.

Loppuosa Niko Rytilahden kirjoittamasta ”Sananen Salmivaaran kylän historiasta” -jutusta julkaistaan myöhemmässä Kotosallassa.

” Uskalla puhua suomea!

Puhu suomea kurssi

Sallan kirjaston mediatilassa on puhuttu suomea ulkomaalaisten kanssa lokakuusta asti aina torstaisin klo 17 – 18. Puhu suomea kurssi on suunnattu ulkomaalaisille, jotka haluavat kohentaa suomen kielen taitojaan. Kurssi sopii myös aloittelijoille.

Ajatus on ollut, että uskalamme puhua suomea! Kurssin vetäjänä toimii kirjastovirkailija. Puhu suomea kurssi on toteutettu pienillä resursseilla, mutta sillä on merkittävä anti siihen osallis-

tuville. Kurssin avulla osallistujat pääsevät harjoitte-lemään puhekieltä sekä kohtaavat muitakin ulkomaalaisia ja saavat näin tilaisuuden verkostoitua.

Puhu suomea kurssi on sosiaalinen ja leppoisa tapa harjoitella suomen kieltä.

Kirjasto tarjoaa osallistujille tilan, jossa tavata, keskustella ja oppia kieltä yhdessä epävirallisella ja seurallisella tavalla. Kurssilla keskustellaan arkipäivän asioista eri aiheittain ja

samalla tutustutaan toisiin keskustelijoihin ja eri kulttuureihin. Kurssilla on esimerkiksi pelattu Alias –sananselityspeliä ja kerrottu omin sanoin toisille satuja mm. kuvakirjoista. Tunnit ovat olleet hyvin vapaamuotoisia ja hauskaa on riittänyt. Keskustelijoita on ollut mm. Thaimaasta, Brasiliasta, Ruotsista sekä Venäjältä. Toimintaa suomen alkeiden parissa jatketaan edelleen Sallaan saapuvien pakolaisten kanssa.

” Kampanjan tarkoituksena on ollut lisätä kolopesijöiden pesäpaikkoja ympäri Suomen.

Miljoona ja 160 linnunpönttöä

Tule sinäkin auttamaan poikamiestisiä saamaan kumppani! Koirastiaisen on keväällä pystyttävä esittelemään naaraalle kunnan pesäkolo, sillä naaras päättää, missä pesitään ja kenen kanssa. Jos naaras kelpuuttaa kolon, alkaa pesänrakennus. Niin kuin usein ihmisilläkin, myös tiaisilla naaras on pesän pääarkkitehti. Se vastaa varsinaisista rakennuspuuhista yksin eli sisustaa pesämaljan omien mieltymystensä mukaan. Koiraan tehtävä on enemmänkin vartioida pönttöä, karkottaa tunkeilijoi-ta ja seurata homman edistymistä.

Valtakunnallinen miljoona linnunpönttöä –kampanja päättyi toukokuussa. Kampanjan tarkoi-

tuksena on ollut lisätä kolopesijöiden pesäpaikkoja ympäri Suomen. Miljoonan linnunpöntön tavoite saavutettiin helmikuun lopussa, ja Sallaan miljoonasta pöntöstä on rekisteröity 1640 kpl.

160 –vuotiaan Sallan juhluvuoden kunniaksi on Nuorten työpajalla talkoiltu vielä 160 linnunpönttöä lisää. Linnunpöntön pohjaan on kirjoitettu Salla 160 v. ja pöntöt on numeroitu. Näitä pönttöjä voi ostaa pientä, kuuden euron maksua vastaan Nuorten työpajalta, Keilahallilta, Välikädestä tai Museolta.

Työpajalla on käynnissä Luontoa elämään –hanke, jonka avulla työpajalla tehdään luontolähtöistä toimintaa ja tuotteistusta.

Hankkeen avulla työpajan luontotoimintaa kehitetään niin, että halu-tesaan nuori voi työpajakakon aikana suorittaa ammatillisten tutkinnonosien mukaisia työtehtäviä, tai osoittaa olemassa olevaa osaamistaan, ja sitä kautta hankkia tarvitsemalleen alalle ammatillista pätevyyttä.

Hankkeen puitteissa työpajalla on opeteltu mm. dronekopterikuvausta sekä erä- ja kalavälineiden valmistusta. Keilahallille on myös valmistunut myyntihylly Nuorten työpajan tuotteille, tervetuloa tutustumaan!

NIINA MATTILA
projektikoordinaattori,
Luontoa elämään -hanke

Torstai toivoa täynnä

Kunnan rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä korostuu, kun sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät maakuntien tehtäväksi sote-uudistuksen myötä. Kunnan vastuulle jäävät tehtävät vaikuttavat merkittävästi asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen ja osallisuuteen sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitoon ja parantamiseen. Yhteistoiminnan keinoin ja yhdistämällä alueelliset ja paikalliset resurssit on mahdollista tuottaa kuntiin enemmän hyvinvointia lisääviä lähi- ja etäpalveluja kuin tällä hetkellä tehdään.

Lapin liiton koordinoiman Maaseudun arjen palveluverkosto -hankkeen tavoitteena on levittää Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan

kuntiin arjen turvan toimintamalli, jonka avulla paikalliset ja alueelliset resurssit suunnataan paikallisiin tarpeisiin. Arjen turvan toimintamallin lähtökohta on yksinkertainen: kuntalaisten arjen turva muodostuu toimeentulosta, palveluista, hyvinvoinnista ja osallisuudesta. Arjen turva on kuntien, järjestöjen, yritysten ja monien muiden toimijoiden yhteinen asia. Arjen palveluverkosto rakennetaan olemassa olevista resursseista paikallisten ja maakunnallisten toimijoiden yhteistyönä. Samalla tehdään tulevaisuuden kunnan toimintamallia, jossa ihmisistä pidetään huolta yhteistyössä useiden toimijoiden kanssa.

Sallan kunta järjestää

hankkeeseen liittyen Torstai toivoa täynnä -tapahtumia huhti - toukokuussa. Iltojen aikana esitellään Maaseudun arjen palveluverkosto -mallia ja kartoitetaan kyselyiden avulla kuntalaisten toiveita. Lopuksi päästään irrottelemaan laulujänteitä sekä laittamaan jalalla koreasti karaoketanssien tahtiin. Tilaisuuksissa on myös kahvitarjoilu. Torstai toivoa täynnä tapahtumat järjestetään seuraavasti: 20.4. Pohjois-Sallan kylän ilta Saijalla, 27.4. kirkonkylän ilta Sallansuussa, 4.5. Etelä-Sallan kylän ilta Hautajärvellä, 11.5. Länsi-Sallan kylän ilta Kursussa ja 18.5. päätöstilaisuus Sallatunturilla.

IN THE MIDDLE
OF NOWHERE®

SALLAN KESÄLUKIO

yhteistyössä Kesälukioseuran kanssa

26.6.-10.7.

Tule Sallan opiskelemaan ja nauttimaan Lapin eteläosan kesäisestä luonnosta ja pohjoisen valoisuudesta! Tarjolla on kuvataidetta, biologiaa, vieraita kieliä ja ruoanlaiton kemian teemaopintokurssi. Kesälukioon osallistuu nuoria ainakin Espanjasta ja Namibiasta, joten pääset myös nauttimaan kansainvälisyydestä ja hiomaan englanninkielen suullista kielitaitoasi. Myös retkiä järjestetään lähelle ja vähän kauemmas. Kesälukiolaiset majoittuvat Sallatunturilla hyvin varustetuissa mökeissä.

KOHDERYHMÄ

Lukioon siirtyvät nuoret, lukiolaiset, muut toisen asteen opiskelijat ja aikuisopiskelijat

OPETUS

Kurssit on jaettu ryhmiin A, B ja C. Voit valita korkeintaan kaksi kurssia niin, että ne ovat ERI ryhmistä. Kurssi toteutuu, jos sille ilmoittautuu vähintään kuusi opiskelijaa. A-ryhmän kurssit ovat 38 tuntia kestäviä päivälukion kurseja, B- ja C-ryhmän kurssit kestävät 30 tuntia ja niistä on mahdollista saada aikuislukion kurssisuoritus tai myös päivälukion kurssisuoritus (38 t) tekemällä itsenäisesti kurssin alussa sovittuja lisätehtäviä.

JÄRJESTÄJÄT

Sallan lukio ja Sallan kansalaisopisto

KESÄLUKION REHTORI

Sivistystoimenjohtaja Marja Myllykangas, marja.myllykangas@salla.fi, puh. 040 848 8519

TIEDUSTELUT JA KESÄLUKIOON HAKEMINEN

Lisätietoja antaa Sirkka Takkunen, puh. 040 125 7035, sirkka.takkunen@salla.fi.

Täytä sähköinen hakulomake 18.5. mennessä tai lähetä tiedot sähköpostitse Sirkka Takkuselle. 3.6.-19.6. tehdyistä peruutuksista veloitetaan 100 euroa. 20.6. alkaen tehdyistä peruutuksista veloitetaan puolet osallistumismaksusta.

OSALLISTUMISMAKSU

täysihoito ja 1 kurssi 415 €
täysihoito ja 2 kurssia 470 €

Osallistumismaksut ilman majoitusta ja ruokailuja:

1 kurssi 70 €
2 kurssia 140 €

Sallassa tapahtuu

HUHTIKUU 2017

11.04.2017	Kaide Unplugging The Rock (Papana Pupi)
13.04.2017	Kaide Unplugging The Rock (Papana Pupi)
15.04.2017	The Bilebändi! (Papana Pupi)
16.04.2017	Hanna Pakarisen konsertti Poropuistossa
17.04.2017	Tanen Karaoke (Papana Pupi)
20.04.2017	Torstai toivoa täynnä -karaoke (Saija)
25. - 28.4.	Kansalaisopiston kädentöiden näyttely (Sallansuu)
27.04.2017	Torstai toivoa täynnä -karaoke (Sallansuu)

TOUKOKUU 2017

04.05.2017	Torstai toivoa täynnä -karaoke (Hautajärvi)
11.05.2017	Torstai toivoa täynnä -karaoke (Kursu)
15.05.2017	Karhurastit (Caravan kylä)
18.05.2017	Musiikkiopiston Kevätkonsertti koulukeskuksen salissa
18.05.2017	Torstai toivoa täynnä -päätöstilaisuus (Sallatunturi)
22.05.2017	Karhurastit (Caravan kylä)
29.05.2017	Karhurastit (Caravan kylä)

KESÄKUU 2017

05.06.2017	Karhurastit (Caravan kylä)
12.06.2017	Karhurastit (Caravan kylä)
19.06.2017	Karhurastit (Caravan kylä)
26.06.2017	Sallan kesälukio 26.6. - 10.7.2017
26.06.2017	Karhurastit (Caravan kylä)

Muutokset mahdollisia.

Kirjasto on suljettu 14.4. - 1.5.2017

välisenä aikana

uuteen KOHA - kirjastojärjestelmään siirtymisen takia.

Lehtisali on avoinna 24. -28.4.2017 klo 9 - 15.30.

E-kirjapalvelut ovat käytössä kirjaston kiinnioloaikana.

Hanna Pakarinen Duo

Sallan Poropuistossa
su 16.4. klo 18.

Liput 20€
(ovelta rajoitettu määrä)
järj. Sallan kulttuuritoimi